

УДК 342.25:352.07(497)
DOI: 10.31359/1993-0941-2019-38-89

Чиркін А. С., кандидат юридичних наук, асистент кафедри державного будівництва Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ХАРАКТЕРИСТИКА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ СЛОВАЧЧИНИ В КОНТЕКСТІ ВІДПОВІДНОСТІ СТАНДАРТАМ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ХАРТІЇ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Анотація. У даній статті проаналізовано сучасний стан системи місцевого самоврядування Словаччини. Зокрема, досліджено правовову, територіальну і фінансову основу муніципальної влади в державі. Окремо звертається увагу на конституційне закріплення засад місцевого самоврядування. Основний зміст роботи присвячений вивченню відповідності муніципального законодавства Словаччини стандартам Європейської хартії місцевого самоврядування 1985 року. З цією метою автор досліджує і підтримує позитивний висновок представників Конгресу місцевих і регіональних властей Ради Європи щодо стану місцевої і регіональної демократії в Словаччині від 25 березня 2016 року. Крім того, у статті визнається позитивний досвід організації муніципальної влади в Словаччині, і можливість його використання в Україні.

Ключові слова: *місцеве самоврядування, Словаччина, Європейська хартія місцевого самоврядування, Конгрес місцевих і регіональних властей Ради Європи, децентралізація.*

Постановка проблеми. Розпочата в 2014 році реформа децентралізації влади в Україні однозначно наближає державу до європейських стандартів організації публічної влади. В жовтні 2019 року презентована Концепція внесення змін до Конституції в частині децентралізації влади, в якій зазначається, зокрема, про повноцінну імплементацію Європейської хартії місцевого самоврядування. Станом на 10 листопада 2019 року в Україні сформовано 1002 об'єднані територіальні громади (ОТГ) з населенням більше 11 мільйонів людей. У 96 ОТГ 29 грудня 2019 року пройдуть перші місцеві вибори [3]. Очевидно, що влада підтримує процес децентралізації і удосконалення територіальної організації влади, і такі події є незворотніми.

В такому надзвичайно важливому процесі завжди є актуальним вивчення і аналіз зарубіжного досвіду побудови муніципальної влади та імплементації принципів Європейської хартії місцевого самоврядування (далі – ЄХМС) в національне законодавство.

Цією роботою ми продовжуємо дослідження місцевого самоврядування країн Центрально-Східної Європи. Зокрема, акцентуємо увагу на особливостях організації місцевого самоврядування в Словаччині, і на скільки муніципальне законодавство цієї країни відповідає вимогам ЄХМС. Особливо цікавим наше дослідження видається після вивчення висновку представників Конгресу місцевих і регіональних властей Ради Європи щодо стану місцевої і регіональної демократії в Словаччині.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Українською юридичною наукою постійно приділяється чимала увага дослідженням організації й функціонування місцевого самоврядування в зарубіжних країнах. В цьому контексті доцільно зазначити таких науковців, як М. О. Баймуратов, О. В. Батанов, І. І. Бодрова, В. С. Куйбіда, С. Г. Серьогіна, В. Л. Федоренко, О. М. Чернеженко та ін. Втім вивченню питань, щодо відповідності муніципального законодавства країн Вишеградської групи стандартам Європейської хартії місцевого самоврядування приділяється небагато уваги.

Мета даної статті – проаналізувати стан сучасної системи місцевого самоврядування Словаччини в контексті вимог

Європейській хартії місцевого самоврядування і вивчити досвід словацького прикладу з метою подальшого використання в Україні.

Виклад основного матеріалу. Сучасну конституційно-правову основу місцевого самоврядування Словаччини становлять Конституція (ст. 64–71) і спеціальні закони, зокрема, № 369/1990 “Про органи місцевого самоврядування; № 346/1990 “Про вибори до муніципальних органів”; № 138/1991 “Про муніципальну власність”; № 416/2001 “Про децентралізацію”; № 502/2001 “Про фінансовий контроль і аудит” [2, 5].

Цікавим видається факт наявності в чинному законодавстві окремого закону про децентралізацію, при цьому прийнятий він був ще у 2001 році, що тільки підтверджує сталість муніципального законодавства країни.

Публічна влада в Словацькій Республіці здійснюється на трьох рівнях:

- державний;
- регіональне самоврядування
- місцеве самоврядування.

В Словаччині створені 8 регіонів і 2930 муніципалітетів (включаючи Братиславу, Кошице і 140 міст: 22 – міські райони Кошице; 17 – міські райони Братислави і 4 військові округи), з яких 140 мають статус «міста». Ст. 70 Конституції Словаччини передбачає, що «законом встановлюються умови та порядок оголошення муніципалітету містом». Крім незалежних муніципалітетів, слід підкреслити, що райони в містах Кошице та Братиславі також мають статус муніципалітетів.

Далі зосередимо увагу на аналізі відповідності муніципальної системи Словаччини положенням і стандартам ЄХМС.

Конституційна та правова основа місцевого самоврядування.

Так, в Конституції Словаччині буквально (безпосередньо) принцип місцевого самоврядування прямо не закріплений, однак він впливає зі ст.ст. 64, 64а, 65, 68 Основного Закону, зокрема, «муніципалітет» (обець) є основним елементом територіального самоврядування. Муніципалітет вважається повноцінною юридичною особою, і «за умов, встановлених законом, самостійно володіє майном і фінансовими засобами».

Вважається, що одиниця самоврядування фінансується, перш за все, за рахунок власних доходів, а також завдяки державним дотаціям (ст. 65). Конституція також визнає повноваження муніципалітету «приймати загальнообов'язкові акти з питань територіального самоврядування» (Ст. 68). В цілому, зміст четвертого розділу Конституції (Територіальне самоуправління) явно пронизаний ідеями «незалежності» і самоврядування (слов. *samospráva*) [1, 5]. Отже доцільно зауважити про відповідність конституційних положень приписам ст. 2 Європейської хартії місцевого самоврядування.

Концепція місцевого самоврядування.

Стосовно закріплення концепції місцевого самоврядування в словацькому законодавстві, зауважимо про регламентоване право органів місцевого самоврядування приймати місцеві нормативні акти з питань територіального самоврядування, а також відсутність «апріорного» контролю з боку державних установ для більшості рішень, прийнятих муніципалітетами (ст. 68) [4].

Крім того, організаційна основа місцевого самоврядування Словаччини передбачена ст. 69 Основного Закону, відповідно до якої, органами місцевого самоврядування є муніципальне представництво і мер.

Так, муніципальне представництво обирається на основі загального, рівного, прямого виборчого права шляхом таємного голосування. Представництво є місцем для обговорення найбільш важливих локальних питань, виконує репрезентативні і нормотворчі функції. Кількість депутатів пропорційно дорівнює населенню муніципалітету. Представництво приймає найбільш важливі рішення, зокрема, місцевий бюджет, генеральний план і правила розпорядження місцевим господарством. Відповідні рішення повинні бути схвалені кваліфікованою більшістю депутатів. Основною організаційною формою роботи представництва є публічні засідання.

Мер (Староста в більшості муніципалітетів, «Приматор» в Братиславі і Кошице, та в інших 140 муніципалітетах, які мають статус міста) є вищим виконавчим органом муніципалітету. Він очолює виконавчі органи самоврядування, здійснює повно-

важення щодо виконання місцевого бюджету. Обирається безпосередньо жителями муніципалітету на загальних, рівних виборах на чотирирічний термін шляхом таємного голосування.

Відповідно до Закону 369/1990 “Про органи місцевого самоврядування” підставами припинення повноважень мера є: закінчення строку його повноважень; відставка; вирок за умисно вчинене кримінальне правопорушення або злочин; позбавлення або обмеження дієздатності [2].

Крім зазначених самоврядних органів Конституція Словаччини передбачає такі форми участі жителів муніципалітету у здійсненні місцевого самоврядування, як-то збори громади і місцеві референдуми(ст. 67). Зокрема, саме на місцевому референдумі місцева громада може звільнити мера, з підстав передбачених законом.

Місцеві жителі також можуть подавати клопотання і скарги на дії місцевих органів влади. В цілому існування формальних механізмів місцевої демократії в Словаччині видається на достатньому рівні, однак на практиці воно не дуже розвинене. Втім у світлі вищевикладених положень, Словацька Республіка повністю дотримується ст. 3 ЄХМС [4].

Сфера компетенції місцевого самоврядування

Відповідно до чинного законодавства, органи місцевого самоврядування Словаччини самостійно («незалежно») вирішують питання місцевого значення. Їх компетенція поділяється на власну, визначену законом, і делеговану від державно адміністрації (ст. 71 Конституції Словаччини).

Органи реалізують власні повноваження щодо: управління комунальним рухомим і нерухомим майном, або тимчасово переданим державою; складання та затвердження власних бюджетів; адміністрування місцевих податків і зборів; нагляд за господарською діяльністю; охорона навколишнього середовища; соціальне забезпечення дошкільних закладів; житлово-будівельна і рекреаційна сфера; надання комунальних послуг; захист споживачів; суспільні послуги; розвиток культури; муніципальна поліція; участь у регіональному плануванні.

Делеговані державою повноваження муніципалітети здійснюють у сферах: будівництва, забезпечення громадського по-

рядку; середньої освіти, охорони навколишнього середовища. Відповідно до ст. 71 Конституції Словаччини виконання делегованої компетенції фінансується з державного бюджету, однак місцева влада стверджує, що в цілому делеговані завдання не фінансуються належним чином. На жаль, це звичайна практика як для країн Вишеградської групи, так і для України.

Поточний обсяг компетенції муніципалітетів є результатом процесів децентралізації, запроваджених центральним урядом у 90-х роках ХХ століття. В цілому, внаслідок децентралізації держава передала більш ніж 400 завдань та напрямків діяльності на муніципальний та регіональний рівень. У багатьох випадках розподіл державних повноважень вирішувався на вищому рівні відповідно до технократичного критерію. Наприклад, у сфері освіти місцева влада відповідає за дошкільні установи та початкові школи, тоді як регіони відповідають за середні школи, а держава відповідає за університети. У сфері охорони здоров'я місцеві органи влади відповідають за пункти надання первинної допомоги, тоді як регіони відповідають за лікарні вищого рівня, а держава відповідає за національні лікарні.

Доцільно звернути увагу, що словацьке муніципальне законодавство не має положення про залишкову компетенцію як це, наприклад, визначає польське і угорське законодавство – принцип “негативного регулювання” компетенції, коли місцеві органи самоврядування мають право виконувати будь-які дії, прямо не заборонені законом [6, с. 28]. Словацький приклад є абсолютно зворотним, тобто, ті повноваження, які не передбачені законом за місцевим самоврядуванням, належить державі. Таким чином, закріплений принцип “позитивного регулювання” компетенції, відповідно до якого, обці та краї здійснюють тільки ті повноваження, які прямо передбачені в законі.

Отже, аналізуючи ст. 4 ЄХМС і відповідність їй законодавчих положень Словаччини стосовно компетенції місцевого самоврядування, зазначаємо про достатню автономність муніципалітетів з чітко визначеним колом повноважень [1].

Охорона територіальних кордонів органів місцевого самоврядування.

Ст. 66 Основного Закону передбачає право муніципалітетів на об'єднання з іншими громадами для забезпечення загально-го інтересу. При цьому відповідному об'єднанню повинно передувати проведення місцевого референдуму і підписання угоди між муніципалітетами. Офіційне об'єднання оформлюється директивою уряду. Таким чином, видається очевидним дотримання Словаччиною ст. 5 ЄХМС.

Адміністративний нагляд за діяльністю органів місцевого самоврядування.

Адміністративний нагляд над місцевими органами самоврядування достатньо обмежений і чітко визначений законом. Виділяють систему адміністративного оскарження, контроль з боку прокуратури, і діяльність Національної аудиторської служби.

Адміністративне оскарження означає контроль з боку держави за органами місцевого самоврядування в частині делегованих повноважень, які фінансуються з державного бюджету (ч. 2, ст. 71 Конституції Словаччини) Найчастіше це відбувається у сфері будівництва, містобудування, доріг і транспорту [5].

Нагляд, який здійснює прокуратура над місцевим самоврядуванням, є лише контролем за законністю та «ex post facto». Прокуратура не може скасувати або зупинити рішення місцевої влади. Прокурор ні в якому разі не може втручатись в діяльність муніципальних органів влади. У деяких випадках прокуратура на стадії розробки рішення може виступати в якості консультанта, але тільки після відповідного звернення місцевої влади.

При цьому органи прокуратури за результатами проведення розслідування або за зверненням постраждалої сторони можуть ініціювати процес оскарження дії чи рішення органу місцевого самоврядування. Найчастіше спори виникають стосовно дозволів на будівництво, земельні і податкові питання. Актами реагування з боку прокуратури на незаконні дії чи рішення місцевої влади в Словаччині є попередження і протести. Орган самоврядування зобов'язаний відповісти у 30-денний строк, прийнявши або відмовившись від заяв прокуратури. Якщо місцева влада відмовляється змінити своє рішення, то прокурор може подати апеляцію до суду протягом двох місяців з прохан-

ням скасувати оскаржуване рішення. Втім подібна практика не є розповсюдженою, оскільки такі процеси відбуваються лише три-чотири рази на рік.

Третім контролюючим місцеве самоврядування суб'єктом є Національна аудиторська служба, яка перевіряє фінансові та майнові операції органів місцевого самоврядування, зокрема, в аспекті виконання муніципалітетами власних і делегованих повноважень. Вирізняють аудит відповідності і ефективності. Після перевірки складається фінансовий звіт, який надсилається меру, муніципальному представництву, Міністерству фінансів і Національній раді. У разі виявлення аудиторами правопорушень, справа передається в прокуратуру. Самостійно Національна аудиторська служба не має повноважень відмінити або зупинити фінансові операції органів місцевого самоврядування. Отже Словаччина цілком дотримується ст. 8 ЄХМС [1].

Фінансові ресурси органів місцевого самоврядування.

В Словацькій Республіці, як власне і в інших країнах Вишеградської групи, питання місцевих фінансів сприймається доволі суперечливо. Головними законами, які регулюють фінансову основу місцевого самоврядування, є Закони № 564/2004 «Про визначення податку на дохід територіального самоврядування», № 582/2004 «Про місцеві податки та збори» і № 583/2004 «Про бюджетні правила місцевого самоврядування». Значний розвиток фіскальної децентралізації відбувся у 2005 і 2008 роки. Основними джерелами місцевого бюджету є місцеві податки, не фінансові доходи і трансферти. Основна ідея муніципальної фінансової системи полягає у тому, що первинні функції місцевого самоврядування повинні фінансуватися з власних доходів (податкові та неподаткові надходження), а завдання, делеговані державою — за рахунок трансфертів з державного бюджету.

Всі муніципалітети мають право самостійно розробляти та затверджувати власні бюджети, але з дотриманням бюджетної структури, встановленої законом. Місцеві органи самоврядування самостійно визначають власні видатки, центральний уряд й інші державні органи не можуть втручатися в бюджетні повноваження муніципалітетів.

Податок на доходи фізичних осіб (ПДФО) є головним джерелом фінансування муніципалітетів. У 2017 р. 100% ПДФО був повністю розподілений на регіональному та місцевому рівнях влади. Система передбачає певний ступінь вирівнювання, оскільки фактична сума грошей, яку кожен муніципалітет отримує визначається за складною формулою і враховує декілька змінних і коефіцієнтів, таких як кількість дітей до 15 років; кількість мешканців муніципалітету, чисельність мешканців старше 65 років, рівень розвитку муніципалітету тощо.

Наступним місцевим податком є податок на нерухомість, ставка такого податку визначається муніципальним представництвом з дотриманням національного законодавства.

Інші місцеві податки – це податок на лотерею і на гральні автомати.

За даними Міністерства фінансів у 2017 році ПДФО становив 72,3% від загальних податкових надходжень; податок на нерухомість – 17,9% зазначених доходів, а 9,8% – від інших власних податкових надходжень.

Серед неподаткових надходжень виділяють: доходи від підприємницької діяльності і володіння майном (продаж рухомого і нерухомого майна); гранти; відсотки від депозитів; стягнення від транспортних штрафів та інших адміністративних правопорушень; фінансові операції за кредитами у приватному секторі, випуск облігацій.

Для виконання делегованих завдань держави муніципалітети отримують трансферти. Вони є цільовими і розраховуються з метою компенсації витрат. Однак на практиці передані фінансові ресурси не пропорційно покривають виконання відповідних повноважень, особливо у сфері дошкільної освіти.

Крім того, муніципалітети отримують фінансову підтримку від деяких фондів Європейського Союзу у сфері містобудування, розвитку сільських територій та інших галузей. Проте ці доходи не є стабільними і залежать вони від великої кількості факторів, які переважно стоять поза межами впливу муніципалітетів.

Сучасна фінансова система місцевої влади в Словаччині все ще залежить від фінансової допомоги держави. Однозначно потребують удосконалення місцеві податки і збори. Однак в ціло-

му, на думку представників Конгресу регіональних і місцевих властей, фінансова автономія Словацької Республіки знаходиться на задовільному рівні і принцип співмірності місцевих фінансів, проголошений ст. 9 ЄХМС повністю дотримується.

Право органів місцевого самоврядування на свободу асоціації.

Конституція Словаччини у ст. 66 визнає право органів місцевого самоврядування на об'єднання та формування асоціацій. Протягом останніх двох десятиліть створено декілька об'єднань.

Найстарішою асоціацією місцевих органів влади є «Асоціація міст і сіл Словаччини» (Zdrudenie Miesta a Obc Slovenska, ZMOS). Заснування асоціації бере початок з січня 1990 р., задовго до створення нової незалежної словацької держави. На разі члени ZMOS включають 95% всіх міст Словаччини. Це безпартійна організація, яка захищає та представляє інтереси місцевих органів влади, підтримує діалог з Урядом і домінує інтереси територіальної децентралізації [1].

Таким чином, регламентація права органів місцевого самоврядування на об'єднання в асоціації повністю відповідає вимогам ст. 10 ЄХМС.

Правовий захист місцевого самоврядування.

Словацькі муніципалітети мають значний обсяг автономії, а державний контроль, як було зазначено вище, є законодавчо обмеженим. Муніципалітети, як юридичні особи, мають право звертатися до суду з метою захисту своїх інтересів, так само, як й інші суб'єкти господарювання. Крім того, згідно ст. 127 Основного Закону, Конституційний Суд Словаччини за скаргою муніципалітету може визнати неконституційними або незаконними дії або рішення, які порушують права місцевого самоврядування. При цьому відзначаємо низьку кількість звернень муніципалітетів до Конституційного Суду Словаччини [1].

Очевидно, що питання захисту місцевого самоврядування належним чином врегульоване словацьким законодавством і відповідає ст. 11 ЄХМС.

Висновки. За останні роки Словацька Республіка доклала значних зусиль у сфері децентралізації публічної влади. Повна

і беззастережна ратифікація Європейської Хартії місцевого самоврядування; конституційні зміни; створення двох автономних територіальних рівнів самоврядування; масова передача повноважень муніципальним та регіональним органам влади; подвійна фіскальна децентралізація тощо.

Із централізовано-унітарної країни Словаччина перетворилася на децентралізовану з чітким розподілом компетенції між рівнями управління, між якими відсутня будь-яка ієрархія.

Муніципалітети і регіони наділені чималим обсягом чітко визначених законом повноважень. Втручання держави в місцеві справи суворо обмежено і регулюється законом. Муніципалітети мають організаційну і матеріальну самостійність. Місцевій владі гарантується право на захист своїх прав і інтересів.

В цілому вважаємо за доцільне позитивно охарактеризувати місцеве самоврядування Словаччини, зокрема, в контексті відповідності стандартам Європейської Хартії місцевого самоврядування.

Список використаних джерел:

1. The Congress of Local and Regional Authorities 30th SESSION. Strasbourg, 22–23 March 2016. CG (30) 09-FINAL 24 March 2016. Local and regional democracy in Slovak Republic. URL: https://rm.coe.int/168071aa93#_Toc445364514
2. Zákon Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. zo 6. septembra 1990 o obecnom zriadení. URL : <http://www.minv.sk/?zakon-snrc-369-1990-zb-o-obecnom-zriadeni&subor=21084>
3. Все ближче до завершення реформи: в Україні створено понад 1000 ОТГ (моніторинг Мінрегіону). URL: <https://decentralization.gov.ua/news/11833>
4. Європейська хартія місцевого самоврядуванням. Страсбург, 15 жовтня 1985 року. Офіційний переклад. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036
5. Конституція Словацької Республіки від 11 жовтня 1992 року. URL: <https://www.prezident.sk/upload-files/46422.pdf>
6. Чиркін А. С. Конституційні засади організації місцевого самоврядування в Польщі, Угорщині, Чехії. Кандидатская диссертация по специальности: 12.00.02. Конституційне право; муніципальне право. Харків. 2017

REFERENCES:

1. The Congress of Local and Regional Authorities 30th SESSION. Strasbourg, 22–23 March 2016. – CG (30) 09-FINAL 24.03.2016. Local and regional democracy in Slovak Republic. URL: https://rm.coe.int/168071aa93#_Toc445364514 [in Slovak].
2. Zákon Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. zo 6. septembra 1990 o obecnom zriadení. URL : <http://www.minv.sk/?zakon-snrc-369-1990-zb-o-obecnom-zriadeni&subor=21084> [in Slovak].
3. Все бlyzhche до завершення реформи: в Україні створено понад 1000 ОТН (monitorynh Minrehionu). URL: <https://decentralization.gov.ua/news/11833> [in Ukrainian].
4. Yevropeiska khartiia mistsevoho samovriaduvanniam. Strasburh, 15.10.1985.. Ofitsiyni pereklad. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036 [in Ukrainian].
5. Konstytutsiia Slovatskoi Respubliky vid 11.10.1992. URL: <https://www.prezident.sk/upload-files/46422.pdf> [in Slovak].
6. Chyrkin A. S. (2017). Konstytutsiini zasady orhanizatsii mistsevoho samovriaduvannia v Polshchi, Uhorschchyni, Chekhii. Candidate's thesis. Kharkiv. [in Ukrainian].

Чиркин А. С.

Характеристика местного самоуправления Словакии в контексте соответствия стандартам Европейской хартии местного самоуправления

Аннотация. В данной статье проанализировано современное состояние системы местного самоуправления Словакии. В частности, исследованы правовая, территориальная и финансовая основы муниципальной власти в государстве. Отдельно обращается внимание на конституционное закрепление основ местного самоуправления. Основное содержание работы посвящено изучению соответствия муниципального законодательства Словакии стандартам Европейской хартии местного самоуправления 1985 года. С этой целью автор исследует и поддерживает положительное заключение представителей Конгресса местных и региональных властей Совета Европы о состоянии местной и региональной демократии в Словакии от 25 марта 2016 года. Кроме того, в статье анализируется положительный опыт организации мсцевого самоуправления в Словакии, и возможность его использования в Украине.

Ключевые слова: местное самоуправление, Словакия, Европейская хартия местного самоуправления, Конгресс местных и региональных властей Совета Европы, децентрализация.

Chyrkin A. S.

Characteristics of local self-government of Slovakia in the context of compliance with European Charter of Local Self-Government

***Summary.** This article analyzes the current state of local government in Slovakia. In particular, the legal, organizational, territorial and financial basis of municipal power in the state is investigated. Special attention is paid to the constitutional consolidation of the principles of local self-government. It is determined which rules of the Slovak Constitution regulate the issues of municipal power. The main content of the work is devoted to the study of the compliance of Slovak municipal legislation with the standards of the European Charter of Local Self-Government in 1985. To this end, the author separately examines the opinion of the representatives of the Congress of Local and Regional Authorities of the Council of Europe on the state of local and regional democracy in Slovakia of 25 March 2016.*

The paper analyzes each article of the European Charter of Local Self-Government in 1985 and determines whether the municipal legislation of the Slovak Republic meets these requirements.

At the beginning of the article, the author outlines the current state of local self-government, which laws regulate the relevant issues, and at what government levels the public authority is exercised.

The author pays considerable attention to the principles of local self-government, noting that the Slovak Constitution establishes local self-government as the basis of the constitutional order, since a whole section of the Basic Law is devoted to the relevant institute.

In addition, it is clarified what concept of local government is provided by the municipal legislation. The competence of the local self-government bodies of Slovakia is determined, its classification is carried out. Separate coverage is given to what tasks municipalities and regions perform. It is noted that during the reform of decentralization of power in Slovakia by the state at the regional and local level, more than 400 powers were delegated.

It is noted that the municipal authorities in the Slovak Republic have some financial autonomy. The main sources of replenishment of local budgets, in particular, local taxes and fees, commercial activity, state support and European Union grants are highlighted.

The author also pays attention to the issues of protection of local authorities. The right of municipalities and regions to apply to the court and the Constitutional Court of Slovakia for the protection of their rights and interests is defined.

In addition, the article identifies the positive experience of local self-government organization in Slovakia and the possibility of its use in Ukraine.

The opinion of representatives of the Congress of Local and Regional Authorities of the Council of Europe on the positive assessment of the state of local self-government in Slovakia and its compliance with the European Charter of Local Self-Government was generally supported.

Key words: *local self-government, Slovak Republic, European Charter of Local Self-Government, Congress of Local and Regional Authorities of the Council of Europe, decentralization.*